

Sammanträdesdatum: 2017-05-12**Plats och tid:** Stationsgatan 12, lokal Bergius
Klockan 13:00-16:15**Närvarande:** Fredrik Larsson, HSO ordf.   Tjänstemän: Tomas Odin, OMF
Bo-Östen Svensson, HSO
Hans Richter, HSO
Pia Ek, HSO
Astrid Mäkitalo, HSO
Tara Mokhtari, HSO
Bo Wedin, HSO
Gunilla Ekholm, HSO
Eva Christiernin (S), OSN
Stig Rådahl (M), OSN
Mikael Eriksson (C), IFN
Liza Boëthius (V), SCN**Övriga deltagare:** Benny Enholm, Uppsalahem
Elnaz Alizadeh, Uppsalahem
Roger Jo Linder, Ledningsstöd**Justeringens plats och tid:** Stationsgatan 12, 2017-05-22 klockan 12:00.**Paragrafer: 15-26****Underskrifter:**
.....
Lena Wiksten Andersson, sekreterare
.....
Fredrik Larsson, ordförande
.....
Tahere Mokhtari, justerande

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

TOM

HANDIKAPPRÅDET

2017-05-12

§ 15**Öppnande av mötet**

Mötet öppnades.

§ 16**Val av justerare**

Handikapprådet beslutar

att utse Tahere Mokhtari att jämte ordföranden justera dagens protokoll, och

att datum för justering fastställs till den 22 maj på Stationsgatan 12.

§ 17**Fastställande av föredragningslista och föregående protokoll**

Handikapprådet beslutar

att godkänna föredragningslistan med tillägg av frågorna Ombyggnation på Fyrishov och Dialogforum på Fyrisgården, samt att lägga föregående protokoll till handlingarna.

§ 18**Uppsalahem, Döbelnsgatan 20D**

Benny Enholm och Elnaz Alizadeh, Uppsalahem, berättar om bakgrunden till att huset byggdes, motsvarande den information som gavs vid Uppsalahems senaste presentationstillfälle. Presentation av power point, se bilaga 1.

Diskussion om dagsläget med rökande hyresgäster. Ett förslag presenteras; Döbelnsgatan 20D skulle kunna ses som ett omsorgsboende där intyg samt beslut krävs för att få bo där. Uppsalahem tar med alla synpunkter för diskussion. Vad de kan göra direkt är att betona vikten av hänsyn till allergiker ännu mer samt vara än mer noggranna vid information till hyresgäster.

Synpunkt framkommer att programmet för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning bör beaktas i sammanhanget.

Respons från kommunjurist inväntas fortfarande i frågan.

Justerandes sign

FL

Utdragsbestyrkande

T.M

HANDIKAPPRÅDET

2017-05-12

§ 19**Temadag, diskussion om innehåll och upplägg**

Handikapprådet beslutar

att temadagen blir den 10 november 2017, klockan 08:30-12:00.

Diskussion om innehåll och upplägg av temadagen. Förslag; Belysning av okända/dolda/ diagnoser kopplat till boende med utgångspunkt från programmet för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning samt boendemålen. Presidiet återkommer med förslag på inbjudan, lokal samt utformar exakt program.

§ 20**Äldrevänlig stad**

Roger Jo Linder informerar om kommunens arbete med Äldrevänlig stad.

Presentation av power point, se bilaga 2.

Inbjudningarna till medborgardialogens kommande möte gav över 200 intresserade varav de första 64 som anmält sig togs ut för 8 "rundabordsdialoger". Totalt blir det cirka 1 000 deltagare. Fokus kommer att ligga på vad som är dåligt/mindre bra. Det är en fråga för fler nämnder, inte bara ÄLN. Tomas Odin sitter i styrgruppen i KLG.

Externa grupper är Region Uppsala, näringslivet med flera och under bildande. Kommunen har en intern samrådsgrupp som också är under bildande. En referensgrupp är också under bildande och ska vara klar innan sommaren med tre till fyra representerade (UPS, SIU, HSO).

Uppsala tittar mest på Dublins upplägg som följer WHO's manual. Göteborg har lagt fokus på en särskild stadsdel. Stockholm är på väg in. Uppsala tar in synpunkter från hela Uppsala inklusive landsbygden.

Justerandes sign

FL

Utdragsbestyrkande

F.M

HANDIKAPPRÅDET

2017-05-12

§ 21**Information från LSS-rådet**

Handikapprådet beslutar

att uppföljning av resultatet av skrivelsen "Nöjd politikerindex" redovisas i rådet, då den är klar.

Pia Ek informerar om LSS-rådets arbete:

FUB och Autism- och aspergerföreningen har gjort en skrivelse "Nöjd politikerindex" som vänder sig till politiker vilken läses upp. KHR delar LSS-rådets åsikt att man är bekymrad över den mycket låga svarsfrekvensen.

LSS-rådet har fått till stånd ett samarbete med habiliteringen.

Man försöker få igång ett samråd med särskolan.

Ett arvsfondprojekt pågår – "För makten vidare".

Diskussion pågår mellan kommunen och regionen om egenvård i samband med personlig assistans.

Det efterfrågas hjälp från LSS-rådet att definiera hur rollen som kultur- och fritidsombud för personer med funktionsnedsättningar ska se ut.

Fortsatt arbete med uppdraget Kultur och fritid för personer som tillhör LSS.

Länk till LSS-rådet senaste sammanträdesprotokoll

<https://www.uppsala.se/organisation-och-styrning/organisation/rad/lss-radet/moten/2017/19-april/>

Eva Christiernin upplyser om att LSS-rådets syfte i förhållande till KHR är att vara mer verksamhetsnära. Övriga frågor tas upp i Handikapprådet. Vidare föreslår Eva att vissa punkter som kommer in via LSS-rådet kan tas upp i Handikapprådet med möjlighet att bjuda in övriga förvaltningar.

§ 22**HSO-rapport**

Sedan föregående möte har HSO arbetat bland annat med revision, ekonomi och verksamhetsberättelse men också med intressepolitiska frågor som till exempel utformningen av funktionen brukarombudsman.

Arbete pågår med revidering av LSS- och SoL-riktlinjer.

HANDIKAPPRÅDET

2017-05-12

§ 23**Nämndrapporter, implementering av rådets arbete****IFN:**

Mycket arbete är på gång men beslut är ännu inte fattade i nämnd. Mer information kommer i höst. Information om vad som diskuterats vid rådets sammanträden vidarebefordras vid nämndsammanträden och vid tillfällen där funktionshinderperspektivet är relevant.

OMF:

Arbete med hur rätten att välja boende inom LSS ska implementeras.

En samverkansdag med externa utförare har mynnat ut i ett kommande förslag till nämnd om ett branschråd.

Delaktighetsmodellen har tagit fart.

Verksamhet finns med utlåning av t ex nyslipade skridskor. Där skulle man eventuellt kunna komplettera med utlåning av fritidshjälpmedel.

Diskussion om samverkan med BUP och Regionen gällande sk "hemmasittare" ska vara klar innan sommaren.

Flera frågor är gemensamma med HSO.

LSS-rådet har fått statistik över alla LSS-insatser utom avlösarservice som visar att beslut om avslag har minskat sedan 2014. Samma resultat syns i alla SoL-beslut sedan 2014 utom inom anhöriganställning. Analys av statistiken är inte gjord men sannolikt har förändrat arbete bland biståndshandläggare och förändrad organisation av chefer bidragit.

SCN:

Man arbetar mycket med bristen på socialsekreterare, projekt är på gång och diskussioner pågår. Ensamkommande är en annan viktig fråga att hantera.

KS:

Den 19-20 oktober 2017 ordnas en tillgänglighetskonferens i Uppsala. Det är ett samarrangemang mellan Uppsala kommun, Uppsala universitet, HSO Uppsala och HSO Uppsala län. Under året kommer HR och strategisk planering vid SBF/Thomas Österberg att utbilda förtroendevalda i värdegrund och bemötande. HSO kommer att medverka. Mer information kommer.

HANDIKAPPRÅDET

2017-05-12

§ 24**Ombyggnation av Fyrishovs bassäng**

Bo-Östen, Hans och Pia tar upp frågan.

Eftersom Regionen har stängt sina träningsbassänger är det viktigt att behoven som personer med funktionsnedsättning har, bevakas i samband med ombyggnationen av Fyrishovs bassäng. Regionens bassängbad ingick i högkostnadsskyddet men Fyrishovs gör inte det. Synpunkt framkommer att även Fyrishovs bad borde ingå samt att könsneutrala omklädningsrum byggs. Hänsyn bör tas till delaktighetsmodellen.

Det föreslås att representanter för ombyggnationen av Fyrishov bjuds in till nästa möte.

§ 25**Dialogforum på Fyrisgården**

Under dialogforumet framkom att vissa personer känner sig otrygga när de kliver av bussen då de måste korsa cykelbanan. Det är en viktig fråga att lyfta i berörd nämnd eftersom det finns fler farliga platser där cyklister och gångtrafikanter/kollektivtrafikresenärer möts i trafiken.

§ 26**Avslutning**

Ordförande tackar för dagens möte och önskar trevlig sommar.

Justerandes sign

FL

Utdragsbestyrkande

JRM

Bilaga 1

Döbelnsgatan 20D

Kommunala handikapprådet 161209, 170512

Agenda

- Fakta om huset
- Syfte för dess uppkomst
- Vad som har gällt
- Vad som gäller idag
- Uppsalahems arbete för gröna hem

Fakta Döbelnsgatan 20D

- Punkthus byggt 1996
- 17 st lägenheter varav 4 st anpassade för personer med viss elöverkänslighet
- Hälften av lägenheterna har från och tilluft och den andra hälften tilluft, de boende kan själv reglera sitt luftflöde
- Materialval etc. anpassats för personer med olika typer av överkänslighet, men även personer utan dokumenterad överkänslighet är välkomna att flytta in
- Från planering till byggnation samarbetade Uppsalahem med allergiläkare och andra experter
- Rökfritt, pälsdjursfritt och burfåglar är inte heller tillåtet

Varför byggde Uppsalahem huset?

- Komplettera Uppsalahems äldre bostadsområde med ett mindre flerbostadshus
- Få ökad insikt om samt jämföra två olika ventilationssystem, elinstallationer, samt byggmaterial och byggmetoder i en sund byggnad
- Göra bra bostäder och boende ännu bättre och införa positiva erfarenheter från detta projekt i all nyproduktion
- Möjlighet att pröva nya sätt att bygga

Vad som har gällt

- Någon särskild kö har inte förekommit, däremot krävdes under en period att en ny hyresgäst skulle kunna visa intyg om allergi för att få teckna kontrakt. Det var ett förfaringssätt som Uppsalahems styrelse fattade beslut om att överge för runt 10 år sedan, då det visade sig svårt att reglera såväl juridiskt som administrativt.
- Det har funnits skriftliga rekommendationer och anvisningar tex förbud mot parfymerade produkter. Uppsalahems styrelse fattade vid sitt möte 2014-12-16 att uppdra åt vd att avveckla övriga tidigare förekommande skriftliga rekommendationer och anvisningar. Huvudanledningar till det beslutet är att de tidigare rekommendationerna juridiskt sett inte är hållbara, är mycket svåra att uppnå i ett flerfamiljshus i stadsmiljö och skapar otydlighet och missnöje för och hos såväl boende som hyresvärd.
- Styrelsen har vid senare förfrågningar beslutat att inte ändra sitt beslut i frågan. Utifrån de avtalade villkoren om att det är ett rökfritt och pälsdjursfritt boende finns inga skäl att kräva intyg om allergi från den som ska teckna kontrakt.

Vad som gäller idag

- Rökfritt, pälsdjursfritt och burfåglar är inte heller tillåtet, vilket regleras i hyresavtalen med varje hyresgäst.
- Vid uthyrning framgår ovanstående och förvaltningen informerar intressenter i samband med visningen om vad som gäller
- Eventuella överträdelser av avtalsvillkoren hanteras på samma sätt som för alla våra bostäder, dvs att vi agerar om vi får kännedom om något som tyder på att någon bryter mot villkoren i kontrakten.

Gröna hem

- Vår ambition är att integrera hållbarhet i hela verksamheten från idéstadiet till de färdiga hemmen.
- Vi bygger energieffektiva hus med god inomhusmiljö och ställer miljökrav på materialen.
- Alla våra nybyggda hus har hög miljöstandard och uppfyller miljökraven för Miljöbyggnad Silver eller Svanenmärkta hem.
- Det innebär en kvalitetssäkring ur miljösynpunkt.

Rökfria bostäder inom Uppsalahems bestånd

Rökfri och husdjursfri boendemiljö

Uppsalahem erbjuder idag flera rökfria hem i flera olika områden. I en del av dessa är det heller inte tillåtet att ha husdjur.

Ett rökfritt bostadsområde hos Uppsalahem innebär att det är rökfritt i lägenheter, på balkonger, uteplatser och i gemensamma utrymmen som trapphus, tvättstugor och gårdar.

Hyresgäster som bor i våra rökfria områden ansvarar även för att besökare visar hänsyn och följer de här reglerna. Det gäller även vid andrahandsuthyrning.

RÖKFRIA KVARTER

Döbelnsgatan 2B - Kåbo (Ungdomslägenheter)

Frodeparken - Innerstaden

Kastanjen - Sala backe

Klockarlunden - Luthagen

Mjölånaren - Innerstaden

Trasthagen - Sunnersta

Holmfrid - Svartbäcken

RÖK- OCH HUSDJURSFRIA BOSTÄDER

Folkvang - Innerstaden (Ungdomslägenheter)

Gimle - Innerstaden (Ungdomslägenheter)

Nya Haubitsen - Kåbo

Sverre - Innerstaden (Ungdomslägenheter)

Svanen

- Miljöhänsyn tas genom hela tillverkningsprocessen, från råvaror till färdig byggnad.
- Välkänd nordisk miljömärkning
- Krav på byggprocess, material och energibehov
- Byggnaden ska erbjuda en god inomhusmiljö
- Totalt finns idag 22 Svanenmärkta flerbostadshus i Sverige
- Uppsalahems Frodeparken det första Svanenmärkta flerbostadshuset i Uppsala

Frodeparken Svanenmärkt

Miljöbyggnad silver

- Miljömärkning för byggnader innebär en kvalitetssäkring ur miljösynpunkt. Miljöbyggnad är en tredjepartscertifiering vilket innebär att ritningar, beräkningar och relevanta miljörutiner har granskats av en utomstående part, Sweden Green Building Council.
- Silver betyder att man överträffar lagar och myndighetskrav för de miljöaspekter som bedöms.
- Husen är ritade för att ha en låg energianvändning, bra inomhusklimat, låg risk för höga radonhalter, låg risk för fuktskador och låg risk för trafikföroreningar i inomhusluften och
- De byggvaror som använts granskas med hänsyn till dess innehåll.

Löpande förvaltning

- Kemikalielistor är framtagna för att det ska vara lätt att välja bra produkter.
- Kemikalierna bedöms med hjälp av Sunda hus miljödatabas och klassas A-C samt om de rekommenderas eller ej. Produkter som är klassade C eller B och som ej rekommenderas ska enbart användas om de är nödvändiga för verksamheten. Dessa kemikalier ska ersättas när miljövänliga alternativ kommer ut på marknaden.
- Miljödatabasen används för att söka efter mer miljövänliga alternativ.

Bilaga 2

ÄLDREVÄNLIG STAD

För personer som är 60 + i Uppsala kommun

ÄLDREVÄNLIG STAD

- Världshälsoorganisationen (WHO) beslutade 2007 att bilda ett **internationellt** nätverk kring äldrevänliga städer
- Kommunfullmäktige gav den 25 april 2016 Äldrenämnden i uppdrag att ansöka om medlemskap i WHO:s nätverk för Age friendly cities och communities
- I juni 2016 beviljades Uppsala kommun medlemskap i nätverket
- Initiativtagare till Uppsala kommuns medlemskap var Uppsala pensionärsorganisationers samrådsgrupp, UPS

ÄLDREVÄNLIG STAD

SYFTE

- Att med stöd av WHO:s ramverk utveckla en socialt och ekonomiskt hållbar strategi i äldrefrågorna och till en angelägenhet för hela staden
- Att ta del av internationella aktörers erfarenheter och kunskaper för att utveckla och dela med sig av initiativ där staden varit och är framgångsrik

ÄLDREVÄNLIG STAD

Medlemmar i partnerskapet 2016

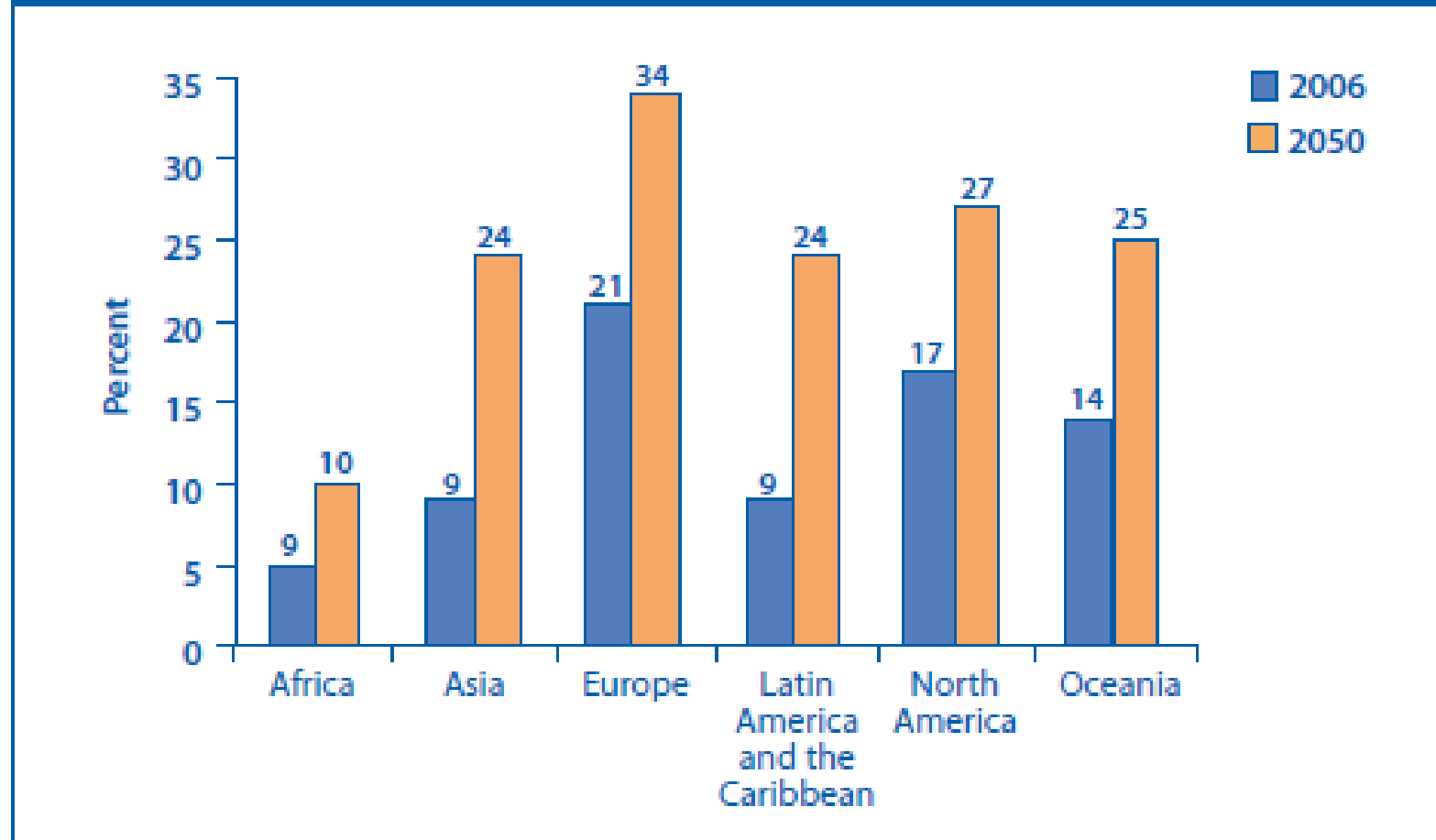
- ❖ Uppsala, Göteborg, Tammerfors, Oslo
- ❖ 287 städer i världen
- ❖ 33 länder
- ❖ 113 miljoner invånare

ÄLDREVÄNLIG STAD

UTMANING

- 2017 47 000 personer över 59 år
- 2017 8 500 personer 80 +
- 2030 16 300 personer 80 +
- 2017 1/5 av kommunens totala budget
- 2030 1/3 av kommunens totala budget

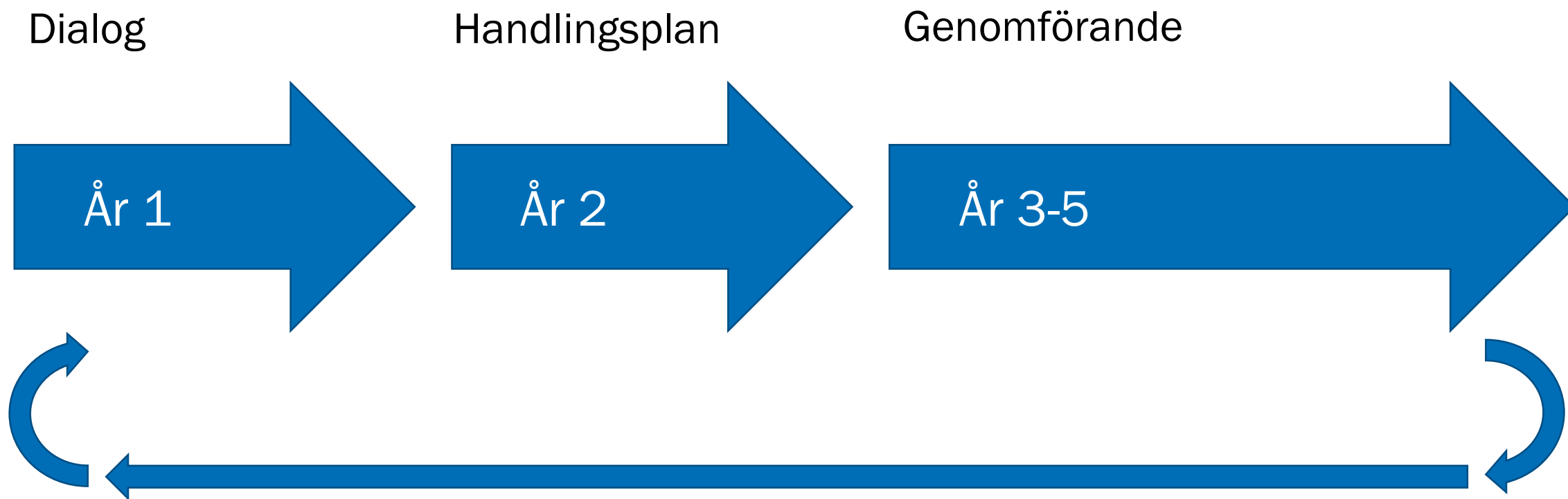
Figure 1. Percent distribution of world population 60 or over by region, 2006 and 2050

Source: United Nations Department of Economic and Social Affairs (1).

ÄLDREVÄNLIG STAD

ÄLDREVÄNLIG STAD

WHO's ramverk fokuserar på

- Utemiljöer och byggnader
- Kollektivtrafik och vägar
- Bostäder
- Social delaktighet
- Respekt och social
- Arbete, sysselsättning och medborgarinflytande
- Kommunikation och information
- Samhälls- och hälsovårdstjänster samt kommersiell service

ÄLDREVÄNLIG STAD

Steg 1: Uppstart med inläsning, ställningstagande, förankring och ansökan.

Första halvåret 2016

Steg 2: Planering (År 1-2): Utveckling av instrument och insamling av data för baslinjebedömning, etablering av samarbetspartners och samrådsforum, framtagande av handlingsplan.

Andra halvåret 2016 –hela 2017

Steg 3: Implementering (År 3-4): Verkställighet av handlingsplanen.

2018-2020

Steg 4: Utvärdering (År 4-5): Utvärdering av plan och genomförande.

2021

Steg 5: Erfarenhetsutbyte (År 1-5+): Utbyte av erfarenheter med andra.

2016 -2021

ÄLDREVÄNLIG STAD

- **Moment 1** "scanning", äldre i rörelse:
  - Intervjuer på gator och torg utifrån två huvudfrågor:
    - Är Uppsala en bra kommun att åldras i? Finns det saker som behöver utvecklas/förändras?
  - Omfattning: 14 olika områden/ca 800 deltagare
- **Moment 2** "scanning", äldre med rörelsehinder:
  - Uppföljningsintervjuer via Färdtjänsten
  - Omfattning: 14 olika områden/ca 100 deltagare

ÄLDREVÄNLIG STAD

BASLINJEBEDÖMNING

- **Moment 1** "scanning" Genomfört 2016
- **Moment 2** "scanning"

- **Moment 3** "scanning" och "fördjupning": April-juni 2017
- Rundabordskonferenser, 15
- Individuell enkät och gruppsamtal och omröstningar utifrån WHO:s guide (med 8 fokusområden och 130 detaljerade aspekter)
- Omfattning: 14 olika områden/ca 1 000 deltagare

ÄLDREVÄNLIG STAD

TIDPLAN 2017-2018

- Analys och presentation av baslinjemätningen
- Framtagande av handlingsplan – via konferenser med samverkanspartners och äldre under hösten 2017
- Medverkan från kommunens olika förvaltningar och övriga samarbetspartners
- Handlingsplan klar 2018, Q 1-2

ORGANISATION

